

Raadsvoorstel

Datum raadsverg.: donderdag 11 december 2025
Agendapunt:
Zaak - documentnummer: Z25/197621 - D - 291487
Datum B&W-verg.: dinsdag 21 oktober 2025

Portefeuillehouder(s): H.E.J.M. Meuwissen

Onderwerp

Ontwerpbesluit wijziging GR en Bedrijfsplan robuuste Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML)

Samenvatting

Op 26 juni jl. heeft het Algemeen Bestuur van de RUD LN ingestemd met het concept-bedrijfsplan. Dit plan beschrijft op hoofdlijnen op welke wijze vanaf 1 april 2026 gestart gaat worden met de nieuwe Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML). De transformatie naar de ODNML per 1 april 2026 vereist een wijziging van de huidige gemeenschappelijke regeling (GR) RUD LN.

Voorstel

1. Kennis te nemen van het concept-bedrijfsplan voor de Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg;
2. Kennis te nemen van het ontwerpbesluit van het college over de wijziging van de gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord.

Inleiding

Het Algemeen Bestuur (AB) van de RUD LN heeft op 17 oktober 2024 opdracht gegeven om voor 1 juli 2025 een bedrijfsplan op hoofdlijnen op te stellen om de huidige netwerkorganisatie om te vormen naar een robuuste omgevingsdienst. Op 26 juni jl. heeft het AB ingestemd met het concept-bedrijfsplan. Dit plan beschrijft op hoofdlijnen op welke wijze vanaf 1 april 2026 gestart gaat worden met de nieuwe Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML).

De transformatie naar de ODNML per 1 april 2026 vereist een wijziging van de huidige gemeenschappelijke regeling (GR) RUD LN. Het is van belang om de GR gelijktijdig met het bedrijfsplan in procedure te brengen. Binnen de huidige GR is sprake van een gastorganisatie (gemeente Roermond). Dat verandert in de nieuwe ODNML. Ook worden in de GR het uniform takenpakket dat door de deelnemers wordt ingebracht en de financieringssystematiek vastgelegd.

Inhoudelijke toelichting

1.1 De ODNML is een robuuste omgevingsdienst.

Het doel van de ODNML is om effectiever en slagvaardiger te zijn bij het aanpakken van complexe milieuproblemen en nieuwe uitdagingen zoals de energietransitie, klimaatadaptatie en een gezonde leefomgeving. Met de huidige netwerkorganisatie zijn we niet robuust genoeg. In het InterBestuurlijkProgramma VTH zijn criteria voor robuustheid vastgesteld. Robuustheidscriteria zijn landelijke afspraken die beogen dat omgevingsdiensten genoeg capaciteit en kwaliteit hebben om haar takenpakket goed uit te voeren. Er zijn in totaal 6 criteria die markeren waaraan een omgevingsdienst moet voldoen. Deze criteria helpen omgevingsdiensten beter om te gaan met de steeds complexer wordende milieutaken en zorgen voor een uniforme standaard in werkkraft.

Een belangrijk criterium is een minimale werkcapaciteit van 114 fte voor de uitvoering van het regionale programma, corresponderend met een minimale omzet van € 16,5 miljoen (prijsspeil 2023).

De overige criteria zijn:

- werken volgens de kwaliteitscriteria voor VTH
- inzetten op innovatie met daarbij een innovatieagenda en bijpassend budget
- een financiële buffer hebben
- informatie gestuurd werken
- aansluiten bij de identiteit van hun werkgebied

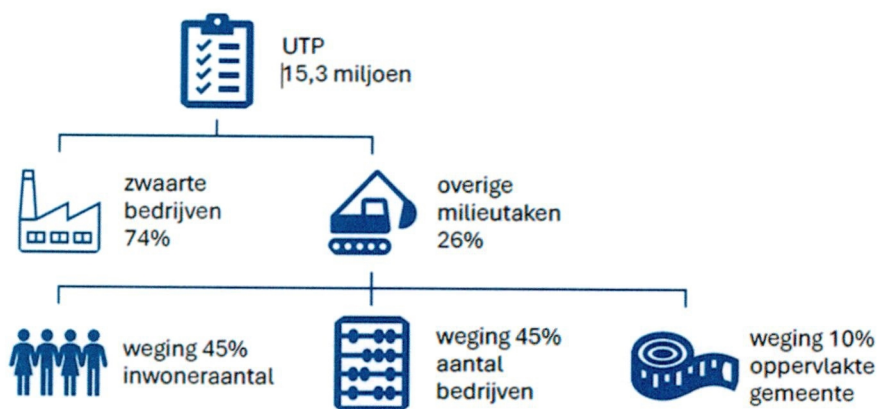
Door uitvoering te geven aan het bedrijfsplan creëert onze regio een omgevingsdienst die voldoet aan bovenstaande criteria. Bijkomend effect is dat ook de op dit moment onderbelichte taken zoals ketentoezicht en strafrechtelijke handhaving structureel en kwalitatief aandacht en uitvoering krijgen.

1.2 Een Uniform milieuTakenPakket voor heel de regio.

Voorgesteld wordt om centraal de milieu uitvoeringstaken te organiseren. ODNML verricht géén VTH-taken op het gebied van bouwen, ruimtelijke ordening en bijzondere wetgeving. Ook gaat de nieuwe ODNML niet over het (strategisch) beleid. ODNML adviseert de deelnemers wel vanuit uitvoeringskennis- en praktijk over beleidsaangelegenheden. Ook adviseert ODNML de deelnemers op milieugebied voor ruimtelijke vraagstukken (bopa/omgevingsplan). Vanzelfsprekend geeft het uitvoering aan de wettelijke basistaken op het gebied van milieu zoals milieu-vergunningverlening en milieu-toezicht.

1.3 Kostenverdeelsleutel sluit beter aan bij de werkelijke inzet voor de deelnemers.

Waar bij de huidige RUDLN en GR het inwoneraantal de basis vormt voor de financiële verdeelsleutel, is ervoor gekozen een verdeelsleutel te hanteren die beter aansluit bij de daadwerkelijke inzet voor de deelnemers. In onderstaand schema is dat weergegeven. De kostenverdeelsleutel wordt opgebouwd uit meerdere objectieve criteria die een relatie hebben met de te leveren diensten voor elke deelnemer. De zwaarte van de bedrijven en het aantal bedrijven van een deelnemer zijn sterk bepalende criteria. Het minst bepalende criterium is de oppervlakte van de gemeente. Het criterium voor de huidige kostenverdeelsleutel, het inwoneraantal, bepaalt maar beperkt de te leveren dienstverlening.

1.4 Eigen regie in de regio

De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat heeft aangegeven dat alle omgevingsdiensten voor 1 april 2026 moeten voldoen aan de robuustheidscriteria. Parallel loopt er een traject om de robuustheidscriteria vast te leggen in wetgeving om zodoende te kunnen ingrijpen bij

omgevingsdiensten die niet voldoen aan de criteria. Door uitvoering te geven aan het bedrijfsplan behouden we de regionale regie op de doorontwikkeling van onze eigen omgevingsdienst.

1.5 Het concept-bedrijfsplan is een gedragen plan dat via een geregisseerd bottom-up proces met stakeholders is opgesteld.

In de afgelopen maanden zijn veel stakeholders bij het opstellen van het bedrijfsplan betrokken: het Dagelijks Bestuur (DB) en het AB, de 15 secretarissen en de 16 lijnmanagers, de medewerkers die in dienst zijn bij de RUD-LN en de beoogde nieuwe medewerkers. Er is gewerkt met 5 werkgroepen: taken, HRM, bedrijfsvoering, financiën en juridisch. In de werkgroep financiën zijn van alle deelnemers financiële adviseurs betrokken. Ook de gemeenteraden van de deelnemers zijn actief geïnformeerd in dit proces.

2.1 De huidige gemeenschappelijke regeling dient aangepast te worden aan de nieuwe organisatie. Door de wijziging van de organisatiestructuur, het uniform takenpakket en de financieringsstructuur dient ook de gemeenschappelijke regeling aangepast te worden.

Financiële toelichting

Het conceptbedrijfsplan van de ODNML leidt tot een substantieel hogere begroting en grotere bijdrage van de gemeente aan de ODNML. Daarnaast is een implementatiebudget nodig om te komen tot een goede start van de nieuwe omgevingsdienst. Uit het bedrijfsplan en de nieuwe kostenverdeelsleutel volgt de nieuwe (voorlopige) bijdrage in 2030 van de gemeente Echt-Susteren aan de ODNML.

De nieuwe bijdrage voor Echt-Susteren is bepaald op € 1.271.074. Ten opzichte van de huidige kosten aan de uitvoering van milieutaken (= huidige bijdrage RUD € 120.000) + bijdrage milieutaken MER-OD € 560.000 is dit een plus van € 591.0074 (bedragen zijn afgerond). Twee kanttekeningen daarbij:

- 1) De afnemende bijdrage aan de MER-OD moet nog exact worden berekend.
- 2) De genoemde nieuwe bijdrage is het eindplaatje 2030. De nieuwe ODNML zal een groeimodel zijn waarbij de insteek nu is om in 2027 met een '80%-versie' te starten (2026 wordt opstartjaar). De bijdrage van de gemeente Echt-Susteren in 2026/2027/2028/2029 zal dus wat lager uitvallen:

	2026 (1/4/26)	2027	2028	2029	2030
Bijdrage ES	€789.435,00	€1.118.366,25	€1.184.152,50	€1.249.938,75	€1.271.074

De nieuwe bijdrage is aldus sterk hoger dan de huidige bijdrage aan de RUD LN. Echter, in vergelijking met de meeste andere RUD gemeenten is de toename bij de drie MER-gemeenten (aanzienlijk) lager. Dit heeft te maken met het feit dat de MER-gemeenten in verhouding (veel) meer bestaande (en dus al gefinancierde) taken inbrengen in de nieuwe ODNML. De MER-OD was al grotendeels robuust georganiseerd. En in die zin is sprake van grotendeels communicerende vaten. De extra middelen zijn nodig voor een aantal nog niet georganiseerde taken (o.a. afvalwater, ketentoezicht, Zeer Zorgwekkende Stoffen) en voor de overhead die gepaard gaat met de nieuwe organisatie.

De gewijzigde financiering van de ODNML, zoals hierboven weergegeven, wordt opgenomen in een nog op te stellen begroting 2026 voor de nieuwe organisatie die op 1 april 2026 zal starten. Deze begroting zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2026 aan de raden voor zienswijze worden toegezonden.

De verwachte toename van de financiële bijdrage aan de ODNML is in de Kadernota 2026 reeds benoemd en wordt meegenomen in de 2e Berap 2025.

Juridische toelichting

Voor de juridische aspecten wordt verwezen naar de inhoudelijke toelichting.

Duurzaamheid / Cittaslow

N.v.t.

Risico's

Inbreng van de provinciale taken.

De provincie Limburg heeft een wettelijke verplichting om de taken in te brengen. De provincie heeft aangegeven te overwegen de taken, medewerkers en middelen in te brengen nadat de ODNML een adequaat uitvoeringsniveau heeft bereikt waarmee de provinciale taken op een verantwoord niveau kunnen worden uitgevoerd. De Provincie draagt wel financieel bij aan de ODNML op het gebied van de bedrijfsvoering.

Dienstverlening onder druk

Het vormen van een nieuwe organisatie zal gepaard gaan met uitdagingen. Een belangrijke uitdaging zal zijn voldoende gekwalificeerd personeel te vinden. Naast de huidige medewerkers die actief zijn in de regio bij de deelnemers, zal er extra personeel geworven moeten worden. Dat geldt voor de milieuspecialisten in de uitvoering, maar ook in bedrijfsvoeringsfuncties zal de organisatie opgebouwd moeten worden met nieuw te werven medewerkers. Er zal worden ingezet op het zoeken en opleiden van nieuwe medewerkers. Dit heeft tijd nodig en vraagt inzet van medewerkers. We realiseren dat dit bouwproces ook onze dienstverlening zowel kwantitatief als kwalitatief raakt. In het bedrijfsplan is nadrukkelijk aangegeven dat ODNML tot 2030 nodig heeft om de totale dienstverlening en organisatie op het gewenste niveau te brengen. Neemt niet weg dat men alles in het werk wil zetten om een minimale dienstverlening op peil te houden en hierover transparant te rapporteren naar haar deelnemers.

Burgerparticipatie

De gemeenteraden van de 15 gemeenten, de leden van Provinciale Staten (PS) van de provincie Limburg en onze medezeggenschap is meegenomen in het proces en geïnformeerd via nieuwsbrieven en informele en formele bijeenkomsten waarbij er gelegenheid was om input te geven. De bottom-up procesaanpak heeft in het voortraject ook bij medewerkers gezorgd voor voldoende mogelijkheid tot eigen inbreng en het creëren van betrokkenheid.

Bijgevoegde stukken

- Raadsbesluit
- Concept-bedrijfsplan ODNML
- Concept-Gemeenschappelijke Regeling ODNML

Burgemeester en wethouders van Echt-Susteren,

secretaris

voorzitter